

نمایه

دمبوره نوازان

و آوازخوانان هزاره

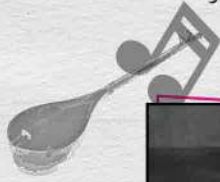
تهیه و تنظیم: حفیظ الله شریعتی سحر و اداره مجله

اشاره

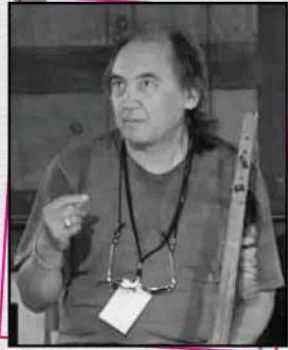
درباره دمبوره نوازان و آوازخوانان هزاره این که این تیپ در کجا به دنیا آمده اند، چه نواخته اند و هنر نواختن شان در کدام رقت هزاره گی بوده است، نوشته ای وجود ندارد. از همین جهت اگر بخواهیم نمایه کاملی را ترتیب بدهیم طبیعتاً کار مشکل و دشوار است؛ اما ما به قدر توان و امکان کوشیده ایم نمایه ای از دمبوره نوازان، آوازخوانان هم چنین گروه های موسیقی هزاره گی را خدمت خوانندگان پرونده دمبوره و موسیقی هزاره گی پیش کش کنیم.

اسدالله مالستانی

اسدالله مالستانی جوان است و به سبک آبه میرزا آواز می‌خواند و دمبوره می‌نوازد. ایشان با غیچک، دمبوره و پیانو آشنا است و آن‌ها را به خوبی به کار می‌گیرد.

امان یوسفی

امان یوسفی در سال ۱۳۳۸ خورشیدی، در اُسوالی یکه‌ولنگ ولایت بامیان به دنیا آمد. مکتب ابتدائیه را در مکتب «دره‌چاشت» صنف دهم را در لیسه اُسوالی پنجاب و صنف‌های یازده و دوازده را در لیسه ابن سینای کابل به پایان برد. امان یوسفی از دوره ابتدائیه به موسیقی علاقه داشت و در دوازده سالگی با «پیت تیل پنج گیلنه» دمبوره ساخت و نواخت. امان یوسفی در سال ۱۳۵۹ خورشیدی در ریاست رادیو و تلویزیون افغانستان، امتحان آواز داد و در همین سال نخستین آهنگ خود را در ترکیبی از گروه هنرمندان اوزبیک، از طریق تلویزیون و رادیوی افغانستان اجرا کرد و با آن سر زبان‌ها افتاد. امان یوسفی صد آهنگ در رادیو و بیش از پنجاه آهنگ در تلویزیون افغانستان ثبت و نشر کرده است. این هنرمند علاوه بر دمبوره در نواختن هارمونی و آرگن نیز مهارت دارد. یوسفی اکنون در کابل زندگی می‌کند، سه پسر و سه دختر دارد.

بابه‌خان

بابه‌خان ولد گلدی‌خان از هزاره‌های اسماعیلی متولد سال ۱۳۱۷ خورشیدی در روستای کمپیرک حوزه دای میرک السوالی دهنه‌غوری ولایت بغلان است. در زمان حکومت شاهی او جزء آزادی‌خواهان در جنبش‌های مترقی بود. ایشان در سال ۱۳۴۵ در رادیو و تلویزیون کابل پنج آهنگ به سبک هزاره‌گی دای میرکی خواند که سالیان زیاد از طریق رادیوی ملی به نشر می‌رسید. ایشان دمبوره و غیچک می‌نوازد و با صدای رسا و گویش هزاره‌گی آواز می‌خواند. بابه‌خان سالیان زیادی دکان علافی در مندوی پلخمری داشت. او اکنون دوران کهنسالی را می‌گذراند.

آبه میرزا

دلارام آغی در قریه لعلچک اُسوالی مالستان ولایت غزنی در سال ۱۳۰۸ خورشیدی به دنیا آمد. او با دمبوره و غیچک آواز می‌خواند؛ دمبوره می‌نواخت و با غیچک می‌خواند. اگرچند برخی از هم‌دیاران دلارام آغی گفته‌اند که ایشان آواز ثبتي ندارد و دمبوره و غیچک نمی‌نواخته است. آنان معتقدند که در روزگاران جوانی آبه میرزا به دلیل نبود امکانات ثبتي، آواز ایشان ثبت نشده است و تنها آوازهای پراکنده از ایشان باقی‌اند که توسط صفدر مالستانی بازخوانی و ثبت شده‌اند؛ یعنی آواز دلنشین و خاص ایشان باعث شده است که هنرمندان هم‌دیار ایشان شیوه آوازی او را برگزینند که در نتیجه آن «سبک آبه میرزا» زاده شده است.

دلارام آغی معروف به آبه میرزا یا مادر میرزا سال ۱۳۹۵ بر اثر کهولت سنی در قریه نوده اُسوالی مالستان ولایت غزنی چشم از جهان بست.

احمد رنجبر

احمد رنجبر متولد سال ۱۳۶۱ ه.خ در قریه سنگ زرد السوالی لعل و سر جنگل ولایت غور است. او مکتب را تا سطح ابتدایی خوانده است و هنوز هجده سالش بود که به سوی وادی خوانندگی و دمبوره‌نوازی روی آورد. او علاقه‌مند آهنگ‌های سرور سرخوش و صفدر خیرعلی است و آهنگ‌های آن‌ها را بازخوانی می‌کند. رنجبر مدتی به کشور ایران مهاجر نیز شده است. او از سال ۱۳۹۳ ه.خ. به این طرف در کابل زندگی می‌کند و تا هنوز پنج شش آهنگ ساخته و خوانده است.

برگید اسحاق

برگید اسحاق فرزند محمدنظر، شاعر، خواننده و دمبوره‌نواز در سال ۱۲۴۹ خورشیدی در دهکده داوود السوالی جاغوری، غزنی دیده به جهان گشود. اسحاق خان دانش دینی را نزد ملای مسجد فرا گرفت و از همان کودکی از شجاعت و دلیری خاصی برخوردار بود که در نشان زنی و نظامی‌گری معروف بود. شجاعت، لیاقت و شایستگی وی باعث شد که در زمان سلطنت امیر امان‌الله خان در ارتش افغانستان به درجه غندمشتری (برگیدی) نائل آید. برگید اسحاق در نبرد استقلال شرکت داشت و نام ایشان در سنگ‌نوشته‌های یادبود از قهرمانان جنگ استقلال حک شده است. ایشان دمبوره را بدون استاد فراگرفته بود و این هنر را به نیکویی می‌نواخت.

خان محمد دلبری

خان محمد دلبری فرزند مهدی باشنده اصلی السوالی لعل و سرجنگل ولایت غور است. او در حدود سال ۱۳۱۷ خورشیدی در قریه اچه‌بازار این ولایت چشم به جهان گشود. او که اکنون ساکن شهر کابل است، زندگی پرفرازونشیبی را پشت سر گذرانده است. قسمتی از کودکی‌اش را در زادگاهش سپری کرده است و سپس با خانواده‌اش به السوالی پنجاب ولایت بامیان کوچیده و پس از آن در سنین هشت‌نه سالگی راهی کابل شده است. دلبری در روزهای نوجوانی‌اش علاقه‌مند دمبوره می‌شود و پیدا و پنهان علاقه‌اش را نشان می‌دهد و دمبوره می‌نوازد. جنگ‌ها و ناامنی‌های داخلی، نابه‌سامانی‌ها و دست‌تنگی‌های روزگار او را آرام نگذاشته، در اواخر سال ۱۳۵۸ خورشیدی او راهی غربت می‌کند. دلبری حدود بیست و چند سال را در کشور ایران به سر برده، پس از روی کار آمدن دولت موقت و نظام جدید به کشور برمی‌گردد. او اکنون در شهر کابل زندگی می‌کند.

حمید سخی زاده

حمید سخی‌زاده فرزند کوچک خانواده‌اش است. حمید سخی‌زاده دمبوره را در کویته پاکستان آموخت و در برنامه ستاره افغان تلویزیون طلوع در سال ۲۰۰۷ به مقام دوم رسید و شهرت یافت. سخی‌زاده در استرالیا شهر «پرت» و پس از آن در شهر «ادلاید»، «ملبورن» شام شنبه ۳۰ ماه سال ۲۰۱۰، بریزبن و سدنی، روز جمعه ۹۳/۷/۲۵ در سالن معتمدی شهر تهران ایران، جشنواره موسیقی کره جنوبی، شهر آلمانی کشور قزاقستان کنسرت برگزار کرده است. ایشان ضمن شرکت در کنسرت‌های داخل کشور در تلویزیون ملی افغانستان، نگاه، سبا، راه فردا و مانند آن‌ها دمبوره نواخته است. سخی‌زاده اکنون در سویدن زندگی می‌کند.

خیرعلی شهرستانی

خیرعلی شهرستانی فرزند حسین‌بخش متولد بهار ۱۳۵۰ در قریه کنتوت السوالی شهرستان ولایت دایکندی است. او اولین بار با دمبوره از طریق نوارها یا کاست‌های آوازخوانان چون صفدر توکلی، صفدر خیرعلی و سرور سرخوش آشنا شد و کارش را نیز با تأثیرپذیری از آن‌ها و به راهنمایی پدرش شروع کرد. او نیز مانند دیگر هنرمندان در فضای پر از اختناق دمبوره‌نوازی را یاد گرفت. شهرستانی در سال ۲۰۰۳ میلادی پس از یک کنسرت در شهر نیلی، در حدود دو هفته زندانی شد و سپس مجبور به ترک کشور شد و راه استرالیا را در پیش گرفت. او از آن زمان تا کنون در استرالیا به سر می‌برد و کارهای هنری‌اش را ادامه می‌دهد.

افغانستان آغاز کرد. او از آغاز ایجاد «دهکده هنر هزاره» تا از هم پاشیدن آن یکی از اعضای فعال این گروه بود و در بسیاری از کنسرت‌ها و برنامه‌های هنری و فرهنگی شرکت کرد. در کنار دمبوره به غیچک، هارمونیه و پیانو نیز آشنایی دارد. دست باز او به هنر باعث شده است که اکثر آهنگ‌هایش را خودش کمپوز و ثبت نماید. از آهنگ‌های او می‌توان «چادر یک انداز»، «مهاجر» و «زندگی و عشق» را نام برد. او فعلاً در کابل به سر می‌برد و همچنان می‌خواند و می‌نوازد.

داوود سرخوش

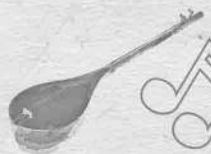
داوود سرخوش فرزند غلام‌حیدر وکیل در ششم ثور ۱۳۵۰ خورشیدی برابر با ۲۶ اپریل ۱۹۷۱ میلادی در قریه «عُجورباش» السوالی سنگ‌تخت بندر ولایت دایکندی (ارزگان سابق) چشم به جهان گشود. داوود سرخوش در سال ۱۳۶۲ پس از ترور شدن سرور سرخوش با اعضای خانواده به کویته پاکستان کوچید و در آن‌جا به فعالیت هنری پرداخت. ایشان در سال ۱۳۶۵ نخستین آهنگش را اجرا کرد و از آن پس موسیقی و دمبوره را به صورت حرفه‌ای دنبال کرد و تا سال ۱۳۷۶ چهارده کاست (نوار) نشر کرد. سرخوش در سال ۱۳۷۷ به افغانستان سفر کرد و در سال ۱۹۹۹ میلادی به لندن رفت و آلبوم سرزمین من را، بیرون داد. ایشان آلبوم‌های «پری‌جو»، «سفید و سیاه»، «مریم، بازی»، «جنگ و جنون» را به نشر سپرده است. سرخوش از سال دوهزار میلادی بدین‌سو در آرتیش در شهر ویانا به سر می‌برد و به کارهای فرهنگی و هنری مشغول است. ایشان در این سال‌ها در اروپا، امریکا، استرالیا و... کنسرت برگزار کرده است.

رضارضایی

رضا رضایی در سال ۱۳۶۹ خورشیدی در السوالی بهسود ولایت میدان وردک به دنیا آمده است. ایشان باشنده برچی کابل و در لیسه عبدالرحیم شهید تا صنف دوازدهم درس خوانده است. رضا رضایی، ستاره اول در برنامه ستاره افغان در تلویزیون طلوع شد و اکنون در کابل زندگی می‌کند و در مراسم رسمی آواز می‌خواند.

رتوف سرخوش

رتوف سرخوش فرزند سرور سرخوش است که در سال ۱۳۵۱ خورشیدی در السوالی سنگ‌تخت ولایت دایکندی دیده به جهان گشوده است. ایشان از نوجوانی به دمبوره‌نوازی روی آورده است و همراه با داوود سرخوش تمرین دمبوره کرده است و اکنون از بهترین دمبوره‌نوازان هزاره است. رتوف سرخوش درس خوانده روزنامه‌نگاری و علوم ارتباطات است. از ایشان سه آلبوم که به صورت زنده و کانسرتی ثبت شده‌اند، موجودند.

داوود هدایت

داوود هدایت فرزند جان‌علی در سال ۱۳۶۵ خورشیدی در قریه دهن قرغان، السوالی سنگ‌تخت و بندر ولایت دایکندی دیده به جهان گشود. او در همان آوان نوجوانی به خاطر داشتن علاقه شدید، به دمبوره و آوازخوانی روی آورد. هدایت در این عرصه با مخالفت‌هایی از جانب فامیل و علمای دینی مواجه شد و حتا منجر به لت‌وکوب او نیز شد؛ اما این موانع هرگز از علاقه‌مندی او فرو نکاست. هدایت فعالیت‌های هنری‌اش را به صورت حرفه‌ای از سال ۱۳۸۱ خورشیدی در کمیته فرهنگی حزب وحدت اسلامی

ملی افغانستان و دو آهنگ در تلویزیون پاکستان ثبت کرده است. جهانگیر که به بیماری سرطان مبتلا شده بود، در تاریخ ۲۰۱۷/۱۱/۲۷ م، چشم از جهان فرو بست و در کویته به خاک سپرده شد.

ساجد جنتی

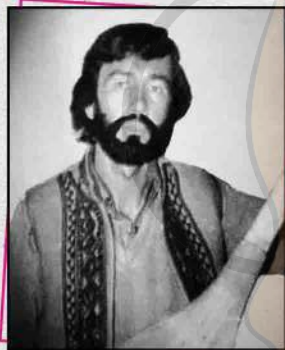

سرور اخلاقی

سرور اخلاقی در قریهٔ مکنک مالستان متولد شده است. بیشتر از چهل و پنج سال سن دارد. ایشان در نشست‌های اجتماعی، فرهنگی و برنامه‌های موسیقی دهموره می‌نوازند. اخلاقی به شیوه‌ها و سبک‌های مختلف هنرمندان هزارستان به سبک مالستانی دهموره می‌نوازند و آواز می‌خوانند.

ساجد حسین جنتی زادهٔ ولایت غزنی است. او بیشتر موسیقی پاپ می‌خواند و در برنامهٔ ستارهٔ افغان مقام اول را به دست آورده است؛ اما دهموره را به خوبی می‌نوازند و در ملودی آن نوآوری‌های هنرمندانه‌ای دارد.

سرور سرخوش

سخی جهانگیر

سرور سرخوش در ۱۱ جوزای ۱۳۲۱ خورشیدی در روستای غُجورباش ولایت دایکندی چشم به جهان گشود. ایشان مکتب ابتدائیه و متوسطه را در زادگاهش به پایان رساند. سرخوش در مکتب «دوغور بندر» به عنوان سر معلم تا سال ۱۳۵۲ کار کرد، پس از آن در ولایت ارزگان در بخش مالیه مشغول به کار شد و به عنوان مأمور مالیات در مناطق مختلف هزارستان سفر کرد. سرور سرخوش در اوایل سال ۱۳۶۱ در پاکستان سفر کرد و با تنظیم نسل نو هزاره به همکاری پرداخت. هم‌زمان با ورود شوروی به افغانستان، سرور سرخوش با سرودن و اجرای قطعاتی دارای مضامین سیاسی، اجتماعی و تاریخی مردم را به بیداری خواند. ایشان در ۷ سنبلهٔ ۱۳۶۲ ترور شد.

سخی جهانگیر فرزند محمدموسی، متولد ۱۳۶۵ خورشیدی و ۱۹۸۲ میلادی در کنار تپهٔ بی‌بی نهره شهر کابل است. خانوادهٔ جهانگیر پس از آغاز حکومت کمونیستی نخست به جاغوری و سپس به کویته پاکستان مهاجرت کرد. او از لیسهٔ عالی نور دیلم گرفت و پس از پایان درس به کارهای هنری به صورت جدی نزد استاد نصیر پرداخت.

موسیقی‌شناس ژاپنی، بانو هیرومی لورین سکاتا از دانشگاه سیاتل که برای تحقیق موسیقی فولکلور به افغانستان سفر کرده بود، آهنگ چندی در آن زمان از سرور سرخوش ثبت کرده است. سرور سرخوش در رادیو تلویزیون دولتی افغانستان هم چند آهنگ ثبت کرده بود و پس از سفر به پاکستان و آشنایی با اهل موسیقی آن دیار، در رادیوی کویته نیز آهنگ‌هایی از او به ثبت رسیده است.

نخستین آلبوم جهانگیر به نام «لالهٔ آزاد» در سال ۱۹۹۹ میلادی در کویته پاکستان با استقبال فراوان دوست‌داران صدایش روبه‌رو شد. دومین آلبوم ایشان به نام «بلبل آواره» در سال ۲۰۰۲ میلادی در شهر کویته پاکستان ثبت و پخش شد. «شام نوروز، ایروب دل و کلکسیون دل» نیز از آهنگ‌های دیگر ایشانند که باید از کنسرت‌های‌شان باشند. «دخترم مگو که افغانی نیم» که به شکل تصویری توسط سایت جمهوری سکوت نشر شد و آهنگ «آسمان پرستاره» که به صورت ویدیو پخش شد، آخرین آهنگ‌های جهانگیرند. ایشان در سفری که به کابل داشت، آهنگ «پاتو» را نیز ثبت کرد.

جهانگیر دو آهنگ در تلویزیون آریانا، پنج آهنگ در تلویزیون آینه، چهار آهنگ در تلویزیون راه‌فردا، دو آهنگ در رادیو تلویزیون

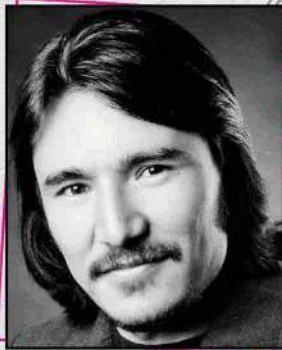
سید داوود یکه‌ولنگی

سید داوود یکه‌ولنگی فرزند سید حسین شاه در سال ۱۳۵۸ در اَسْوَالی یکه‌ولنگ ولایت بامیان دیده به جهان گشود. تعلیمات ابتدایی را در مکتب‌خانه محلی آموخت و دوره ثانوی را در لیسه دهرسخ در سال ۱۳۷۴ فرا گرفت. یکه‌ولنگی در سال ۱۳۷۷ به پاکستان مهاجرت کرد و پس از پنج سال در سال ۱۳۸۲ به وطن برگشت و در مرکز آموزشی دمبوره در کابل به تدریس دمبوره پرداخت. ایشان ده‌ها آهنگ هزاره‌گی خوانده است که بیش‌تر آن‌ها به شکل غیر استدیویی ثبت و نشر شده‌اند. یکه‌ولنگی در آلبوم «شمال گُصبا» یک آهنگ از ساخته‌های خودش دارد. سید داوود یکه‌ولنگی، در جشنواره دوم راه ابریشم در میان سه ستاره آواز و موسیقی دمبوره هزاره‌گی مقام سوم را به دست آورد.

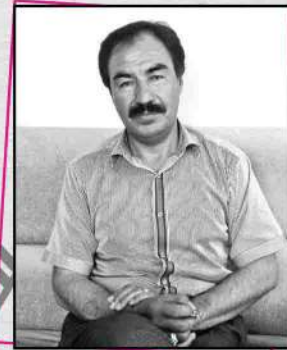
شوکت‌علی صبور

شوکت‌علی فرزند حسین‌علی در سال ۱۳۶۵ خ. در دهکده غجور، روستای مکنک اَسْوَالی مالستان ولایت غزنی دیده به جهان گشود. او مکتب را در لیسه عالی شهید فیاض به پایان بُرد و در سال ۱۳۸۹ خ. فارغ شد. در دیپارتمنت فلسفه و جامعه‌شناسی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه کابل و جامعه‌شناسی دانشگاه خصوصی ابن سینا درس خوانده است. صبور به سبک مالستانی دمبوره می‌نوازد و آواز می‌خواند، اگرچند بیشتر رفت‌های هزاره‌گی را به نیکویی می‌نوازد. ایشان برای رشد و شناخت بیشتر موسیقی در انستیتوت موسیقی افغانستان درس خوانده است و برای توسعه و معیاری‌سازی موسیقی هزاره‌گی مرکز آموزش موسیقی «آموزشگاه سرایش» را بنیاد نهاده است. شوکت‌علی صبور در نواختن دمبوره و آهنگ‌های محلی مهارت خوبی دارد و در عین حال با کیبورد و هارمونیه آشنایی نسبی دارد و در کنار پارچه‌های فولکلور، آهنگ‌های آماتور، غزل‌های هنرمندان معاصر افغانستانی را نیز به خوبی اجرا می‌کند.

سید انور آزاد

سید انور آزاد در بهار ۱۳۴۹ خورشیدی در قریه سپید برمک قلبه‌توی تخت، السوالی ورس، ولایت بامیان به دنیا آمده است. ایشان دمبوره را در بیست سالگی از روی علاقه‌مندی خودش شروع کرده است. شروع کارش به سال ۱۳۶۸ برمی‌گردد. آهنگ‌های مورد علاقه‌اش نغمه‌های مرحوم شادروان سرور سرخوش بود و اولین اجرای ایشان آهنگی از شادروان سرور سرخوش بوده است. آزاد، افزون بر سبک‌های شادروان سرور سرخوش، بسیاری از سبک‌های دیگری را خودش کمپوز کرده است و نوارهای زیادی از ایشان در دست‌اند. به گفته خودش در یک شبانه‌روز دوازده «فیته» ضبط کرده است و در نوروز ۱۳۷۶ خورشیدی نه «فیته» ضبط کرده است. ایشان پس از مهاجرت به ایران در سال ۱۳۸۳ به وطن برگشته است و اکنون در کابل زندگی می‌کند.

آزاد، بسیاری از شعرهایی را که با دمبوره اجرا کرده است، سروده خودش است. برخی دیگر از شعرهایی که آهنگش کرده است، از شاعرانی مانند ناصر نادر، زمان ستیز و... هستند. آزاد علاوه بر مصروفیت اجرای موسیقی، به تربیت شاگرد نیز مصروف است تا تجربه شخصی‌اش را در زمینه موسیقی دمبوره به آنان منتقل کند.

سید حسین (جگرخون)

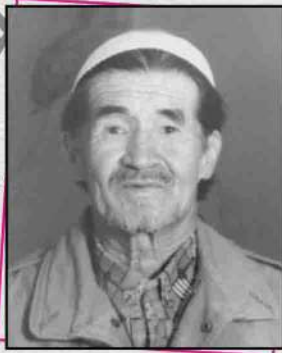
سید حسین شادکام معروف به «سید جگرخون» یا «سید پای‌کیل» فرزند سید میرزا حسین آوازخوان و دمبوره‌نواز، اکنون (۱۳۹۷) تقریباً هفتاد ساله است. با این حساب حدود سال ۱۳۲۸ ه.خ. در منطقه «کُره‌جوی» «غُجورباش» بندر السوالی سنگتخت و بندر ولایت دایکندی به دنیا آمد. وی چند سالی هم ایران مهاجر شد. جگرخون از دهه پنجاه خورشیدی به هنر دمبوره و آواز گرایش پیدا کرد و یک بار ازدواج کرده که با خانمش بیشتر از یک سال و چند ماه زندگی نکرده است و از این وصلت یک فرزند دارد. وی اکنون در زادگاه خودش روی زمین و جایداد خود زندگی می‌کند و به زمین‌داری مشغول است (راویان: فاضل بندر و عادل شریفی، تاریخ ثبت: ۱۳۹۸/۲/۳).

شاه عوض

شاه عوض دمبوره‌نواز و آوازخوان، حدود سال ۱۳۱۷ هـ.خ. در قریه «ته سیاه‌سنگ» السوالی شیبیر ولایت بامیان به دنیا آمده است. وی از سیدهای اسماعلیه بود و احتمالاً در سن هفده تا بیست سالگی زادگاه خود را ترک کرد و بیشتر در کابل و پلخمری بغلان زندگی کرد؛ به ویژه در زمان جنگ‌های کابل در پلخمری می‌زیست. وی در هنر دمبوره‌نوازی سبک ویژه خود را داشت و سبک‌های شیبیر، کالو، سیاه‌سنگ و سبک‌های کیانی را می‌خواند. شاه عوض شعرهای بیدل، حافظ و عطار را با دمبوره می‌خواند. وی در دهه هفتاد خورشیدی، احتمالاً در سال‌های ۱۳۷۶ هـ.خ. به کانادا کوچید و سال ۱۳۹۷ هـ.خ. در حدود هشتاد سالگی در کانادا وفات کرد (راوی: خیرالله حمیدی، باشنده السوالی شیخعلی ولایت پروان، ساکن مرکز بامیان، تاریخ ثبت: ۱۳۹۸/۲/۴).

صفدر خیرعلی

صفدر خیرعلی فرزند خیرعلی در قریه «دان راهنو کلیگان» السوالی سنگ‌تخت ولایت دایکندی به دنیا آمد. صفدر خیرعلی یکی از قدیمی‌ترین و کهنه‌کارترین‌های موسیقی هزاره‌گی بود. ایشان در نزد هنرمندی به نام «شاه لالی» نواختن دمبوره را آموخت و افزون بر دمبوره و آوازخوانی «چنگ» نیز می‌نواخت. خیرعلی از هفتاد «کوک» یا «سبک» نام می‌برد که در بین هنرمندان دمبوره هزاره‌گی رایج بوده‌اند و اکنون فراموش شده‌اند و خیرعلی برخی از آن کوک‌ها را به کار می‌برد. صفدر خیرعلی در دمبوره سبک یا کوک خاص خودش را داشته است که اکنون به نام کوک صفدر خیرعلی یاد می‌شود. دو کاست یا نوار از وی در سنگ‌تخت ولایت دایکندی در نزد محمدنعیم واثق به یادگار مانده است. کوک‌های دو امباغ، کوک یا رفت کته پیچه، رفت لالی، رفت یا کوک زرگر پیچه، رفت یا کوک دختر خان از ایشان به جا مانده است. خیرعلی در سال ۱۳۵۹ به ایران مهاجرت کرد و در حومه تهران مسکن گزید و در سال ۱۳۹۱ در دنیای غربت در سن هشتاد سالگی چشم از جهان فرو بست.

صفدر توکلی

صفدر توکلی فرزند فضل‌احمد در سال ۱۳۲۰ خورشیدی در السوالی یکه‌ولنگ ولایت بامیان چشم به جهان گشود. در نوجوانی به هنر موسیقی گرایش پیدا کرد، دمبوره نواخت و آواز خواند. او خود شعر می‌سراید و آهنگ می‌سازد. بعد به کابل رفت و در دکان کوچک نوارفروشی در باغبان‌کوچه کابل، به فروش آثار هنری‌اش و آثار دیگران پرداخت. توکلی در رادیو و تلویزیون افغانستان آوازش را ثبت کرده است و مدال صداقت را گرفته است. توکلی در کشورهای مغولستان، آذربایجان، ترکمنستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ازبکستان، پاکستان و ایران سفر کرده است و در برخی از این کشورها آواز خوانده است. ایشان از سال ۱۳۶۴ تا سال ۱۳۷۵ سرپرستی گروه هنری وزارت اطلاعات و فرهنگ را به عهده داشته است. توکلی سبک ویژه‌ای در دمبوره‌نوازی و آوازخوانی دارد و شاگردان زیادی تربیت کرده است که بیشتر آنان از آهنگ‌سرایان افغانستانند. اداره محلی، فرهنگیان و مردم مناطق مرکزی به خاطر زحمات و تلاش صفدر توکلی در راستای ترویج و تقویت دمبوره، از تندیس ایشان در روز نخست جشنواره دمبوره در بامیان، رونمایی کرده‌اند.

صفدر علی مالستانی

صفدر علی مالستانی فرزند برات‌علی زاده قریه نوده مالستان است. «مریم»، «صبرگل»، «بختاور»، «لیلا» و «جان بیگم» پنج خواهر صفدر مالستانی و «مرادعلی» و «احمدعلی» دو برادر ایشانند که همه آواز می‌خواندند. «مراد» و «جان بیگم» برای مالستانی جایگاه استادی را داشتند. صفدرعلی در جوانی با دمبوره آشنا شد و در آوازخوانی تحت تأثیر سبک دلارام آغی، آبه‌میرزا بود. ایشان سبک آوازخوانی دلارام را با زیربوم‌های دمبوره درآمیخت و آن

آن را علمی فراگرفت و گیتار را به عنوان ساز دوم برگزید. در نوزده سالگی به عنوان خواننده باس در گروه کر تهران پذیرفته شد که فضای علمی و مناسب از نظر تئوری موسیقی کلاسیک برای ایشان بود. در این مکان نزد استاد مهدی قاسمی با اصول آهنگ‌سازی آشنا شد و همکاری‌اش با این گروه سه سال ادامه یافت. خاوری با ورود به دانشگاه شهید بهشتی در مقطع کاردانی در دانشکده پیراپزشکی و در مقطع کارشناسی آزمایشگاه پزشکی دانشگاه تهران، لیسانس این رشته را دریافت کرد و در همین دانشگاه به عنوان آهنگساز و تنظیم‌کننده گروه‌های موسیقی برای اجراهای دانشگاهی انتخاب شد. با انجام پروژه‌هایی برای فیلم و تئاتر، با هنر سینما، تصویر و تصویرسازی نیز آشنا شد. خاوری رهبری گروه کر و موسیقی دانشگاه تهران و دانشگاه شهید بهشتی را به عهده داشت و پنج سال در دانشگاه شهید بهشتی پیانو، ارگ و سلفژ و تئوری موسیقی کلاسیک تدریس کرد. در سال ۱۳۹۱ خورشیدی، خاوری از ایران به استرالیا مهاجرت کرد و هم‌اکنون با ایجاد پروداکشن هنری به فعالیت‌های هنری مشغول است. ایشان روی دمبوره به صورت علمی کار کرده است و به تازگی سازی به نام «دمتار» که ترکیبی از دمبوره و گیتار است و برای اجرای هارمونیک و دقیق ملودی‌های هزاره‌گی کاربرد دارد، ابداع کرده است.

طاهر سعادت

طاهر سعادت در قریه قرغنه‌تو ولایت بامیان به دنیا آمده است. ایشان در جشنواره دوم راه ابریشم در میان سه ستاره آواز و موسیقی دمبوره هزاره‌گی، مقام اول را به دست آورده است.

عارف شاداب

عارف شاداب، متولد ۱۳۶۸/۱/۱۰ خورشیدی در قریه ناله، تمکی، اُسوالی قره‌باغ ولایت غزنی است. ایشان در کودکی با ساختن دمبوره با وسایل ابتدایی، دمبوره می‌نوازد و در سال دو هزار میلادی وقتی به پاکستان در کویته مهاجر می‌شود، دمبوره و هارمونیه را با حمید سخی‌زاده تمرین می‌کند و حرفه‌ای می‌آموزد و می‌نوازد.

را تکمیل کرد. صفدرعلی در ایام جوانی به کابل رفت و به ثبت آوازش پرداخت. صدای باریک و نازک او به گونه سبک دلارام، باعث شد که صدای او با صدای «آبه‌میرزا» اشتباه گرفته شود. از این‌رو، آهنگ‌های او به آهنگ‌های آبه‌میرزا یا دختر مالستانی معروف شده‌اند. ایشان در دوران جهاد آوازخوانی را کنار گذاشت و در سال‌های حکومت طالبان، مدتی به زادگاهش برگشت و به شغل آسیابانی مشغول شد. صفدرعلی مالستانی در هژده حمل سال ۱۳۹۱ در برچی، کابل چشم از جهان فرو بست.

ضیا سلطانی

ضیا سلطانی در سال ۱۳۵۳ خورشیدی در قریه پای‌نو سرخ‌آباد ولایت میدان وردک به دنیا آمد. او دمبوره را نزد برادرش میرچمن سلطانی آموخت. پس از نبردهای کابل به کویته در پاکستان کوچید و دمبوره را به صورت جدی نزد استادان دمبوره آموخت. ایشان در کویته به آموزش دمبوره پرداخت و عبدالحمید سخی‌زاده، عباس نشاط، مرتضی میرزایی و سخی یوسفی با او همکار موسیقی بودند. ایشان در کنسرت‌های داخلی و خارجی شرکت کرده است و از سال ۱۳۹۳ در کابل، برچی زندگی می‌کند.

طاهر خاوری

طاهر خاوری متولد ۱۳۶۱ خ. و ۱۹۸۳ م. در السوالی ناهور غزنی است. در نه سالگی به کمک برادرش حکیم خاوری که خود اهل موسیقی بود، شروع به نواختن موسیقی کرد. خاوری در نوجوانی کیبورد را فرا گرفت و با گروه موسیقی و سرود مدارس و ارگان‌ها همراه شد و در این زمان با اصول اجرا و ساخت موسیقی به صورت علمی آشنایی حاصل کرد. خاوری در سن هفده سالگی با مرحوم ناصر عبداللهی آشنا شد. در این زمان به موسیقی پاپ روی آورد و

عبدالوهاب ناصری

عبدالوهاب ناصری متولد سال ۱۳۵۱ خورشیدی در السوالی ورس ولایت بامیان است. از کودکی علاقه‌مند دمبوره‌نوازی بود و در کنار آموزش دوره ابتدایی، در عرصه دمبوره‌نوازی نیز گام‌های ابتدایی برداشت. وی سال ۱۳۶۵ به خاطر جنگ و ناامنی به کشور ایران مهاجر شد و در آن‌جا نیز به دمبوره‌نوازی ادامه داد. او سال ۱۳۷۰ دوباره به کشور برگشت و همزمان با فعال شدن حزب وحدت در بامیان (۱۳۷۷)، فعالیت‌های هنری‌اش را در بخش فرهنگی، مدیریت «کلتور و فرهنگ» این حزب شروع کرد. با تشدید جنگ و ناامنی در کشور ناصری خانه‌نشین شد؛ اما پس از روی کار آمدن دولت جدید، سال ۱۳۸۱ به کابل آمد و از طرف ولایت بامیان در وزارت اطلاعات و فرهنگ و سپس در رادیو تلویزیون ملی مشغول به کار شد که تا اکنون در آن‌جا مصروف است.

ناصری در کنار کار در رادیو تلویزیون ملی و تدریس در بنیاد آغاخوان، از سال ۱۳۹۲ به این طرف در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه کابل نیز دمبوره را به صورت علمی تدریس می‌کند.

عصمت‌الله علی‌زاده

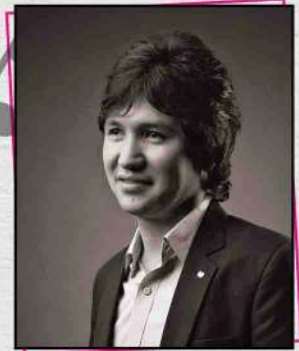

عصمت‌الله علی‌زاده متولد دوم ماه ثور سال ۱۳۷۵ خورشیدی در السوالی یکه‌ولنگ، قریه چمن است. مکتب را تا صنف نهم در السوالی یکه‌ولنگ، لیسه ده‌سرخ و دوره لیسه را در ولایت بامیان، لیسه مسلکی افغان- ایران در رشته انجنیری برق خوانده است. ایشان از طریق آزمون کنکور در سال ۱۳۹۴ وارد دانشگاه کابل، دانشکده هنر، دیپارتمنت موسیقی در رشته آوازخوانی شرقی شده است و در سال ۱۳۹۷ از این دانشگاه دانش‌آموخته شده است. ایشان هنر موسیقی (دمبوره و آوازخوانی) را نخست به شکل آماتور فراگرفته بود و اکنون آن را هنرمندانه می‌نوازد.

شاداب در مسیر غزنی و قره‌باغ در نانی مربوط به السوالی قره‌باغ توسط طالبان ربوده می‌شود و پس از نه ماه که به شدت شکنجه شده بود، رها می‌شود. ایشان به خاطر آموختن و فراگیری دمبوره رنج فراوانی متحمل می‌شود و زخم زبان می‌شنود؛ ولی به هنرش ادامه می‌دهد و اکنون از بهترین دمبوره‌نوازان و آوازخوانان کشور است. شاداب اکنون در کویته پاکستان زندگی می‌کند و مرکز دمبوره‌فروشی دارد. عارف شاداب در ده‌ها کنسرت در پاکستان، ایران، اندونیزیا و افغانستان شرکت کرده است و آهنگ‌های زیادی از ایشان به صورت رسمی و غیررسمی ثبت شده‌اند. مشهورترین آهنگ ایشان «شیرین سون جوی وجر موره نموره» و «الی جانی بلده تو دمه بوره» است.

عباس نشاط

عباس نشاط، متولد ۱۳۶۹ خورشیدی در قریه شغله، السوالی جاغوری ولایت غزنی است. دمبوره را در پاکستان با حمید سخی‌زاده کار کرده است. او دمبوره را نیکو می‌نوازد و با دیگر ابزار موسیقی آشنایی دارد. نشاط، چند آهنگ ثبت و نشر کرده است و آهنگ‌های ثبت‌شده غیر رسمی زیاد دارد. او با آهنگ‌سازی با دمبوره آشنا است و ملودی‌های ترانه‌هایش را بیشتر خودش می‌سازد.

عبدالحمید غریب‌یار

عبدالحمید فرزند قربان‌علی در قریه مزار مکلی میرآدینه مالستان در سال ۱۳۴۵ خورشیدی متولد شد و تا صنف ششم درس خواند و در دوران نوجوانی به موسیقی محلی علاقه‌مند شد. ایشان افزون بر دمبوره با کیبورد و تبله نیز آشنا است. ایشان دمبوره به سبک مالستانی می‌نوازد و یکی از نوازندگان حرفه‌ای دمبوره است.

علی بخش هنردوست

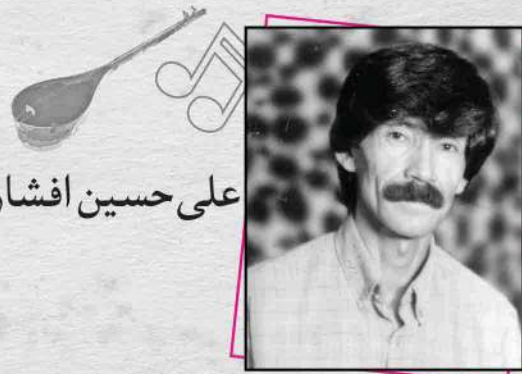
علی بخش هنردوست در قریه مارسنگ، پیدگه، جاغوری در تاریخ ۱۳۷۵/۱/۱۵ خورشیدی چشم به جهان گشود. او دمبوره را از عمویش و برادرش علی جان اصغری فراگرفت. علی جان متولد ۱۳۴۹/۱۱/۲۶ خورشیدی در دمبوره‌نوازی استاد است و سبک ویژه خودش را دارد. ایشان در کنسرت‌های محلی زیادی شرکت کرده است و به صورت غیررسمی صدا و دمبوره از ایشان ثبت شده است. هنردوست دمبوره و هارمونی را استادانه می‌نوازد و دارنده مدرک لیسانس هنر از دانشکده هنرهای کابل و سرتفکیت از لیسه موسیقی است. هنردوست، کنسرت گروهی اش را در روز نوروز ۱۳۹۷ خورشیدی در مزار شریف برگزار کرده است که صدا و موسیقی اش به صورت غیررسمی ثبت شده است. ایشان در برخی، کابل آموزش‌گاه هنری به نام «هنرکده هنریار» دارد.

علی دلتمور

علی دلتمور در سال ۱۳۷۲ خورشیدی در السوالی جاغوری ولایت غزنی متولد شده است. ایشان تعلیمات ابتدایی و لیسه را در لیسه عالی داوود و زیرک به پایان برده است. در رشته انجینیری زمین‌شناسی دانشگاه کابل درس خوانده است و درس خوانده استیتوت هنرهای زیبا و نقاشی است.

علی آقا دلتمور حدود دوصدوپنجاه دویستی هزاره‌گی و چند پارچه غزل دارد و دانش موسیقی و دمبوره را نزد استادان موسیقی در مؤسسه آقاخان و ریاست موسیقی وزارت اطلاعات و فرهنگ آموخته است و دمبوره را به صورت علمی و آکادمیک فراگرفته است. علی دلتمور در تلویزیون نگاه، آرزو، معارف، رادیو راه‌فردا و در چندین جشنواره‌های موسیقی، دمبوره نواخته است و آواز خوانده است.

علی حسین افشار

افشار متولد سال ۱۳۴۶ ش در قریه کلیگو، السوالی سنگ‌تخت و بندر ولایت دایکندی است. او تا صنف شش درس خواند؛ اما به خاطر شرایط جنگی نتوانست به تحصیلاتش ادامه دهد. افشار هنوز دوازده ساله بود که به موسیقی روی آورد و هنر دمبوره‌نوازی را از صفدر خیرعلی آموخت. او بیشتر به آهنگ‌های حماسی علاقه‌مند است که مردم نیز او را با همین سبک می‌شناسند. او به خاطر دمبوره‌نوازی با خشم تعدادی از گروه‌های سیاسی و دینی روبه‌رو شد که خودش لت‌وکوب و دمبوره‌اش شکستاده شد. او به ناچار سال ۱۳۶۲ به کابل و یک سال بعد به کشور ایران مهاجر شد. در تهران نیز کارهایش را ادامه داد و سال ۱۳۷۱ به کمک دوستان هنرمندش گروه هنری فولکلور هزاره‌گی را تأسیس کرد. افشار هنوز هم در تهران به سر می‌برد و مشتاقانه به کارهای هنری اش ادامه می‌دهد.

علی ضرغام

علی ضرغام متولد ۱۳ / ۴ / ۱۳۶۹ قریه لرگر السوالی میرامور شهرستان ولایت دایکندی است. ضرغام در کویته با دمبوره آشنا شد و دمبوره‌نوازی را از استاد خیرعلی شارستانی آموخت. در ایران پس از آشنایی با عارف جعفری دمبوره‌نوازی و موسیقی را به طور حرفه‌ای دنبال کرد. این آشنایی باعث ضبط و نشر آلبوم موسیقی «گل‌پری» شد. ایشان در کنسرت‌های متعددی در ایران، پاکستان و قزاقستان شرکت کرده است. ضرغام اکنون در کویته پاکستان زندگی می‌کند.

فقیر

فقیر ولد اسماعیل از هزاره‌های اسماعیلی در سال ۱۳۵۷ در روستای خواجه لقمان السوالی خان‌آباد ولایت قندوز در خانواده‌ی کشاورز به دنیا آمد. او دمبوره می‌نوازد و آواز می‌خواند. آوازهای فقیر در میان مردم و هزاره‌های قندوز معروفند و او را از بهترین خوانندگان دمبوره می‌خوانند. نوارهای زیادی از ایشان به صورت رسمی و غیررسمی ثبت شده‌اند.

علی دریاب بندری

علی دریاب بندری در سال ۱۳۵۲ در قریه‌ی گرزک السوالی سنگ‌تخت و بندر ولایت دایکندی دیده به جهان گشود. ایشان پس از سال ۱۳۶۳ خورشیدی در اثر جنگ‌های حزبی به ایران مهاجرت کرد و در ایران به دمبوره‌نوازی روی آورد. بندری در اواخر سال ۱۳۶۵ به وطن برگشت و در ولایت غور به عسکری جذب شد و پس از شش ماه به عنوان صاحب‌منصب تعیین گردید و هفت سال در این پست ماند و همزمان با آن عضو گروه موسیقی جوانان هم بود. بندری در سال ۱۳۷۱ در رتبه‌ی دوم بریدمن به زادگاهش در ولایت دایکندی برگشت. ایشان سپس به کویته در پاکستان کوچید و در آنجا با داوود سرخوش، رجب‌علی حیدری و امان یوسفی همکاری هنری داشت در کنسرت‌ها شرکت کرد، دمبوره نواخت و آواز خواند. بندری در اواخر سال ۱۳۷۵ به وطن برگشت و در اوایل سال ۱۳۷۷ در بامیان از طرف حزب و حدت به عنوان مدیر فنی فرهنگ مقرر شد و چندین کنسرت همراه دیگر هنرمندان اجرا کرد. بندری پس از سقوط طالبان به کابل رفت و شامل رادیو و تلویزیون ملی شد و تا هنوز در رادیو و تلویزیون ملی به عنوان هنرمند به کار مشغول است. استاد بندری آهنگ‌های زیادی را به ثبت رسانده است که به صورت صوتی و تصویری موجودند. استاد علی دریاب در نخستین جشنواره‌ی دمبوره ۱۳۹۶ در بامیان بخش رهبری گروه‌های موسیقی را با دیگر هنرمندان محلی به عهده داشت و با همکاری دیگر استادان، گروه‌های هنرمندان محلی آماتور را آموزش و در بخش چیدمان اجرای‌شان همکاری کرد.

فیروزه بامیانی

فیروزه بامیانی زاده‌ی السوالی ورس است. او در شانزده سالگی دمبوره را بدون استاد و مخفیانه با چهار خانم دیگر با ترس و نگرانی در غاری دور از قریه آموخت. پدر شوهر فیروزه دمبوره می‌نواخت و فیروزه از روی انگشتان ایشان، دمبوره را فراگرفت. فیروزه با گل بیگم و رحیمه که آواز می‌خواندند و او با ذکیه با دمبوره‌ای که از یک کاسه‌ی آلومینیومی و یک دسته چوبی با نصب دو تار نیلون به طور ابتدایی ساخته شده بود، دمبوره می‌نواختند. او اکنون پیر شده است و در شهرک صلح بامیان زندگی می‌کند.

محبوبه حیدری

محبوبه حیدری در سال ۱۳۷۳ در قریه‌ی داله ولایت غزنی السوالی جاغوری متولد شده است. حیدری، دانش‌آموخته‌ی سال ۱۳۹۲ از لیسه‌ی معرفت در کابل و درس‌خوانده‌ی دانشکده‌ی هنرهای زیبای دانشگاه کابل است. محبوبه حیدری هنوز صنف هشت مکتب بود که به ترانه‌خوانی روی آورد، به گفته‌ی خودش در ابتدای ترانه‌خوانی با مخالفت‌های شدید خانواده و اقاربش مواجه بود؛ اما به دلیل اشتیاق به هنر، با تمام موانع روبه‌رو شد و راهی را که انتخاب کرده بود، ادامه داد. محبوبه حیدری عضو اصلی گروه موسیقی شمامه است و با ستاد گل‌سرخ نیز همکاری داشته است. ایشان در کنار فعالیت‌های موسیقی در نمایشنامه‌ها و بیشتر از ده فیلم کوتاه دانشجویی نیز نقش بازی کرده است. او دمبوره را در بنیاد فرهنگی آقاخان فراگرفته است و آن را به نیکویی می‌نوازد. از ایشان چندین آهنگ تصویری و صوتی به نشر رسیده است.

غلام حیدر شیخ‌علی

غلام حیدر شیخ‌علی ولد جمعه در روستای چهارتوت السوالی خان‌آباد ولایت قندوز به دنیا آمد. او از قبیله‌ی شیخ‌علی و از هزاره‌های سنی است. غلام حیدر استاد دمبوره‌نوازان شمال افغانستان است و بیشتر دمبوره‌نوازان به سبک و رفت او می‌خوانند. او دمبوره را استادانه می‌نواخت و به لهجه‌ی مردم دی‌کلان و شیخ‌علی آواز می‌خواند.

محمدالله دلشاد بابه

محمدالله دلشاد فرزند خان‌علی زاده قریه مرغ‌دولانه بابه، السوالی جاغوری ولایت غزنی در سال ۱۳۶۰ خورشیدی است. دلشاد سواد نوشتن و خواندن را نزد ملای مسجد و تلاش شخصی‌اش فراگرفت. در ده سالگی دمبوره نواخت و آواز خواند. او از ترس دمبوره را در کوه و خرابه‌ها تمرین می‌کرد که سرانجام با تشویق پدرش به صورت رسمی به تمرین و آوازخوانی محلی پرداخت. ایشان در دمبوره‌نوازی به سبک «پنجه‌پر» می‌نوازد.

دلشاد در سال ۱۳۷۵ به پاکستان و سپس در سال ۱۳۸۶ به ایران رفت و همراه با تمرین جدی دمبوره، کیبورد و پیانو را نزد استادان ایرانی فراگرفت. ایشان در رادیو جاغوری و تلویزیون نگاه آواز ثبت کرده است؛ اما بیشتر آهنگ‌های ایشان به صورت غیررسمی ثبت شده‌اند. فیض‌الله معروف به باشی بابه فرزند خان‌علی متولد بهار سال ۱۳۵۸ خورشیدی برادر دلشاد است که دمبوره می‌نوازد و مشوق اصلی دلشاد بوده است. دلشاد سال ۱۳۹۴ توسط گروه طالبان به شهادت رسید.

محمد حق پرست

محمد حق پرست فرزند قاسم انصاری تاریخ ۲۸ حمل سال ۱۳۷۱ هـ.خ. در قریه رنگ‌درخت وطمه، السوالی خدیر ولایت دایکندی دیده به جهان گشود. او مکتب را در زادگاهش خواند و سال ۱۳۹۴ هـ.خ. در دانشکده زراعت و مالداری، دیپارتمنت جنگلات و منابع طبیعی دانشگاه بامیان کامیاب شد و در سال ۱۳۹۷ فارغ‌التحصیل شد. او در دوران مکتب با هنرمندانی چون صفدر توکلی، علی‌دریاب بندری، سید انور آزاد و سید داوود یکه‌ولنگی آشنا شد و این آشنایی در زندگی هنری‌اش بی‌تأثیر نبود. حق پرست در دوران تحصیل، با جمعی از جوانان، گروه هنری «نوی بارو» را تأسیس کرد و در چوکات این گروه فعالیت‌های هنری خود را ادامه داد. او به تنهایی و با اعضای گروه هنری «نوی بارو» در جشنواره‌های دمبوره بامیان شرکت کرده است. علاوه بر آن در رادیو تلویزیون‌های کشور نیز دمبوره اجرا کرده است.

محمد دلخوش

محمد دلخوش در پاییز سال ۱۳۵۹ خ. در قریه چبراسک، ولسوالی شهرستان ولایت دایکندی دیده به جهان گشود. وی در کودکی به کمک مامايش غلام رسول دلخوش به محفل‌هایی راه یافتند که در آن دمبوره نواخته می‌شد و هنرمندانی چون صفدر خیرعلی، غلام سرشار، علی‌حسین افشار، خیرعلی شهرستانی، سید انور آزاد و غلام رسول دلخوش دمبوره می‌نواختند. دلخوش علاقه‌مند دمبوره شد و در بیست‌ودو سالگی (۱۳۸۱) دمبوره در دست گرفت و به دمبوره‌نوازی شروع کرد و در این زمان به صورت خودآموز دمبوره را یاد گرفت. او در کنار این‌که خودش آهنگ می‌سازد، آهنگ‌های سرور سرخوش و دیگر دمبوره‌نوازان را نیز اجرا می‌کند. دلخوش اول به ایران و سپس به آلمان مهاجرت کرد. او اکنون در آلمان زندگی می‌کند و دمبوره می‌نوازد. دلخوش در کنار این‌که در محفل‌های مهاجران، مدارس موسیقی و شهرداری شهری که در آن زندگی می‌کند، دمبوره می‌نوازد، زبان آلمانی هم تدریس می‌کند.

محمد زمان احمدی

محمد زمان احمدی در سال ۱۳۷۱ خورشیدی در بامیان دیده به جهان گشوده است. او دمبوره را به صورت طبیعی آموخته است. در دمبوره به رفت بامیانی می‌نوازد و با سبک‌های دیگر هزاره‌گی نیز آشنا است. ترانه‌های ایشان بیشتر دوبیتی است و گاهی ترانه‌های محلی را نیز با ملودی دیگران و ساخته خودش می‌خواند.

محمد ضیاء رستمی

محمد ضیاء رستمی متولد سال ۱۳۶۷ هـ.خ. در قریه نیطاق ولسوالی یکه‌ولنگ ولایت بامیان است. او مکتب را در لیسه نیطاق تمام کرد

و دمبوره را به سبک جاغوری می‌نوازد و با سبک‌ها و رفت‌های دیگر هزاره‌گی نیز آشنایی دارد. فرزندان ایشان دختر و پسر با دمبوره آشنایند. سلمان مارسنگ متولد ۱۳۶۹ فرزند بزرگ ایشان است که دمبوره را استادانه می‌نوازد و صدای خوشی دارد. فرزند دیگر ایشان اشکان اصغری است که با وجود داشتن سن کم، دمبوره را بسیار حرفه‌ای می‌نوازد.

و سپس وارد دانشگاه بامیان شد و از رشته فزیک فارغ‌التحصیل شد. رستمی از دوران کودکی به هنر موسیقی علاقه‌مند بود و نواختن دمبوره را با ابزار ساده دست‌ساز خود آغاز کرد؛ با علاقه‌مندی، تلاش و جدیتی که در یادگرفتن دمبوره داشت، توانست این هنر را یاد بگیرد. او خواندن‌های پیش‌تازان دمبوره؛ نظیر سرور سرخوش، صفدر خیرعلی، صفدر توکلی، داوود سرخوش و... را بیش از هر کسی دوست دارد و کوک‌های آن‌ها را به خوبی اجرا می‌کند. دمبوره‌نوازی رستمی جذاب و زیبا است و سعی دارد سبکی را در نواختن دمبوره از خود به یادگار بگذارد.

مرتضی همتی

مرتضی همتی در آغیل صوبگگ قریه تبقوس، جاغوری در تاریخ ۱۳۷۵/۱/۱۵ چشم به جهان گشود. او دمبوره را بدون استاد فراگرفته است. همتی در دمبوره‌نوازی استاد است و در کنسرت‌های محلی زیادی شرکت کرده است و به صورت غیررسمی صدا و دمبوره از ایشان ثبت شده است. ایشان دمبوره و هارمونی را استادانه می‌نوازد و دارنده مدرک لیسانس هنر از دانشکده هنرهای کابل است.

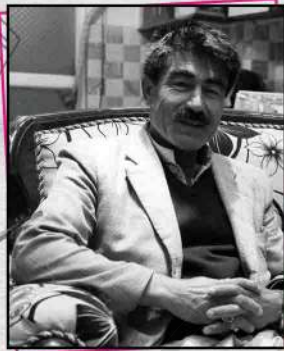
معلم امان جاغوری

معلم امان جاغوری در سال ۱۳۳۷ در السوالی جاغوری چشم به جهان گشود. او به دلیل داشتن آواز خوش در دوره مکتب سرودخوان مکتب بود و در همین سال‌ها علاقه‌مند به دمبوره شد. از معلم امان نوارهای زیادی در دسترس است و اجراهایی مشترک با «صفدر توکلی» و «خان‌محمد» داشته است. یکی از برادرانش به نام «محمدعارف» که صدای خوشی دارد، آواز می‌خواند و نوارهای متعددی از او نشر شده است. عارف ازدواج کرده است و ساکن «دای‌زنگی» است. معلم امان در آغاز با روان‌شاد دکتر «ایوب شیبقال» و «محمدعلی کشکی» که هردو نوازندگان خوبی بوده‌اند، آوازخوانی کرده است و با دکتر ایوب در حدود بیست نوار مشترک دارد. این هنرمند، پس از آشنایی با یکی از شهروندان جاپان در پاکستان، به حمایت او مکتبی را نیز در «شیونه‌ده»، شهرستان «مالستان» گشود و چندین سال از عمرش را وقف تدریس فرزندان وطن کرد و اینک در «جاغوری» زندگی می‌کند.

موسی اصغری مارسنگ

موسای مارسنگ در قریه مارسنگ، پیدگه السوالی جاغوری در سال ۱۳۴۰ خورشیدی چشم به جهان گشود. قریه مارسنگ از معدود قریه‌های هزارستان است که تمام اهالی آن با دمبوره آشنایند و آن را به نیکویی می‌نوازند. اصغری دمبوره را بدون استاد فراگرفت

میرچمن سلطانی

میرچمن سلطانی فرزند سلطان‌حسین در قریه سرخ‌آباد السوالی مرکز بهسود ولایت میدان وردک در سال ۱۳۳۷ به دنیا آمد. دوره ابتدایی را در مکتب سرخ‌آباد و دوره لیسه را در لیسه راقول خواند و مدرک چهاردهم را از انستیتوت علوم صحی ابوعلی سینای بلخی کابل دریافت کرد. ایشان از سال ۱۳۷۸ تاکنون کارمند انکشاف دهات در السوالی مرکز بهسود است. سلطانی دمبوره‌نوازی را از شانزده سالگی بدون استاد از سنف هفتم مکتب شروع کرد و نواختن را از روی نوارهای ثبت‌شده‌ای بزرگان دمبوره آن روزگار فراگرفت. در سال ۱۳۶۱ خورشیدی برای نخستین بار به طور رسمی در رادیو کویته پاکستان آواز خواند که صدا و دمبوره‌نوازی‌اش مورد توجه علاقه‌مندان موسیقی هزاره‌گی قرار گرفت. ترانه‌هایی که ایشان می‌خواند، بیشتر توسط خود ایشان سروده شده‌اند که در آن به مسائل سیاسی، اجتماعی و عشقی پرداخته است. رضا رضایی، ستاره اول، ساجد جنتی، مقام اول، جاوید یوسفی، مقام اول در برنامه ستاره افغان از شاگردان ایشان‌اند.

نازک میر بغلانی

نازک میر بغلانی فرزند محمدنبی در سال ۱۳۶۵ در قریه خواجه‌زید السوالی دوشی ولایت بغلان چشم به جهان گشود. او از هزاره‌های اهل سنت و از طایفه گاوی است. ایشان درس خوانده دوازدهم از لیسه حضرت علی (ع) در مرکز السوالی دوشی است. از ایشان آهنگ‌های زیادی به صورت غیررسمی ثبت شده است. ایشان دمبوره را بدون استاد فراگرفته است و غیچک را نیز به نیکویی می‌نوازد.

نجم‌الدین

نجم‌الدین از قریه گرمک چشمه فرخار ولایت تخار و از هزاره‌های سنی است. او دمبوره‌نوازی را از نزد استادان محلی آموخت و خود به دمبوره‌نواز حرفه‌ای تبدیل شد. نجم‌الدین دمبوره را به سبک و رفت ویژه هزاره‌های تخار می‌نواخت که با دمبوره هزاره‌گی کمی متفاوت است؛ اما در اصل از یک ریشه‌اند. ترانه‌های نجم‌الدین بیشتر محلی و به لهجه هزاره‌های بغلان و قندوز است. از نجم‌الدین آهنگی به صورت رسمی ثبت نشده است؛ اما آهنگ‌های زیادی ثبت‌شده‌ای غیررسمی از ایشان باقی‌اند.

نوروز علی بهاران

بهاران فرزند حسین در بهار سال ۱۳۶۶ در قریه مزار مکی میرآینه مالستان چشم به جهان گشود. ایشان در کابل موسیقی سبک کلاسیک را در مکتب موسیقی آغاخان در سه سال (۱۳۸۶-۱۳۸۹) به پایان رسانید که در آن جا هارمونی، تبله و پیانو را آموخت و در همین سال‌ها در انستیتوت موسیقی ملی افغانستان پیانو و تبله را به صورت تیوری و عملی آموزش دید و دو سال در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه کابل در رشته پیانو تحصیل کرد. ایشان با تعدادی دیگر از جوانان گروه موسیقی بهاران را ایجاد کرده است و اکنون به آموزش موسیقی سنتی، مدرن و دمبوره مشغول است.

هادی سلطانی

هادی سلطانی فرزند محمداکرم سلطانی در تاریخ ۲۵ سرطان ۱۳۴۷ خورشیدی در قریه ده‌غولی سنگماشه جاغوری دیده به جهان گشود. هادی سلطانی دمبوره را از روی دست استاد یزدان‌بخش جاغوری و محمدعیسی پدر استاد امان جاغوری به طور ابتدایی آموخت. از این‌رو، سبک دمبوره‌نوازی ایشان مانند سبک دمبوره یزدان‌بخش جاغوری و محمدعیسی مشهور به عیسی حیدر است. سلطانی پس از آشنایی با این دو استاد مسلم دمبوره‌نوازی آن روزگار، در خفا به شکل خودآموز به نواختن دمبوره شروع کرد. پس از مدتی تمرین ابتدایی با مرحوم استاد موسی مشهور به موسی معاون آشنا شد که ایشان در پیشرفت هنری او تأثیرگذاری زیادی داشت.

هادی سلطانی در سال ۱۳۷۹ خورشیدی به کویته پاکستان رفت و نواختن دمبوره را زیر نظر استاد شکور قاسمی، همراه با معلم امان جاغوری به گونه حرفه‌ای آغاز کرد و در محفل‌های رسمی و غیررسمی دمبوره نواخت و آواز خواند. سلطانی پس از مهاجرت به کانادا دمبوره‌نوازی را ادامه داد و در محافل هنری و فرهنگی گوناگون دمبوره‌نوازی کرد. برنامه‌های ضد تضاد (Anti racism) / رانو (CBC) از جمله جوایزی‌اند که ایشان دریافت کرده است.

نبی دلنواز

نبی دلنواز در دانمارک زندگی می‌کند. سی‌وپنج ساله است و در السوالی ارزگان خاص ولایت ارزگان افغانستان در قریه سیدان در تاریخ ۰۶/۰۱/۱۹۸۳ در یک خانواده معمولی چشم به جهان گشوده است. ایشان در کنار زبان مادری اش فارسی با زبان‌های پشتو، اردو، نروژی و انگلیسی آشنایی دارد. او از دمبوره‌نوازان چیره‌دست هزاره‌گی است و در کنار دمبوره با کیبورد و هارمونی نیز آشنایی دارد.

دلنواز ضمن نواختن دمبوره، آواز نیز می‌خواند و در مدت پانزده سالی که مقیم نروژ است، در تعدادی از کنسرت‌هایی که در کشورهای مختلف اروپایی برگزار شده‌اند، دمبوره نواخته است و آواز خوانده است. ایشان به خاطر نبود گروه ارکستر و شرکت‌های ضبط خودی با آهنگ‌سازی و ضبط نیز مهارت دارد.

نصیر احمد هزاره

نصیر احمد هزاره متولد قریه قلات شهیدان السوالی مرکز ولایت بامیان در سال ۱۳۶۰ خورشیدی است. ایشان تعلیمات ابتدایی را در لیسه مرکز بامیان خوانده است و از بخش معلمی دارالمعلمین دانش‌آموخته شده است. هزاره از دوازده سالگی دمبوره می‌نواخته است و مدتی با سید انور آزاد تمرین دمبوره داشته است. ایشان در سال ۱۳۹۶ خورشیدی و در تاریخ هشت و نه سرطان در دومین جشنواره دمبوره در ولایت بامیان شرکت کرد و در آن جشنواره به مقام دوم دست یافت.

یزدان بخش جاغوری

یزدان بخش جاغوری فرزند قریه دار حسن علی و نواده مرحوم برگید اسحاق جاغوری در سال ۱۳۲۵ خورشیدی در قریه داوود السوالی جاغوری دیده به جهان گشود. مکتب ابتدایی را تا صنف سوم در مکتب داوود وزیرک خواند. سپس برای تأمین معیشت به کابل رفت و مصروف کار در بخش تکنیکی شد. یزدان بخش در کابل دمبوره را به صورت خودآموز فرا گرفت و نظر به علاقه‌ای که در آوازخوانی داشت، تبدیل به هنرمند محلی شد و آهنگ‌های زیادی از خود به یادگار گذاشت؛ هرچند اکثریت آهنگ‌هایش در سال‌های جنگ در غرب کابل به ویژه در سقوط افشار ناپدید شدند؛ اما هنوز هم یک کسب (نوار) از ایشان باقی است. یزدان بخش بیشتر آهنگ‌هایش را در دکان صفدر توکلی ضبط کرده است. یزدان بخش در کنار آوازخوانی، تکنیک کار ماشین‌آلات و برقی ماهر بود و حدود چهارده سال در وزارت آب و انرژی کار کرد. ایشان در سال‌های مقاومت غرب کابل یکی از تکنیک‌کاران ماشین‌آلات از جمله موترها و تانک‌های حزب وحدت در غرب کابل بود و رابطه نزدیک با شهید مزاری داشت. ایشان پس از سقوط افشار ضمن همکاری تکنیکی با حزب وحدت، در شفاخانه صلیب سرخ به عنوان راننده کار می‌کرد تا این‌که در تاریخ ۱۱ دلو سال ۱۳۷۳ خورشیدی در عمر چهل و هشت سالگی، هنگام اجرای وظیفه با اصابت راکت در داخل شفاخانه صلیب سرخ در کارته‌سه کابل به شهادت رسید. از ایشان پنج دختر و سه پسر به جا مانده است.

همایون لعلی

همایون خان لعلی فرزند خان‌علی خان متولد ۱۳ جوزای ۱۳۴۶ هـ.خ. در قریه شکرکی ولسوالی لعل و سرجنگل ولایت غور است. وی سال ۱۳۵۹ با خانواده‌اش به کابل کوچید و شامل لیسه محمود طرزی شد. تا صنف ششم را در این لیسه خواند و سپس شامل حربی شونجی (لیسه نظامی) شد و صنف دوازدهم را در آن به پایان رسانید. وی لیسانس خود را نیز در رشته نظامی از آکادمی پولیس در سال ۱۳۶۸ هـ.خ. به دست آورد. لعلی در جریان تحصیل به کارهای هنری روی آورد و دمبوره را به صورت خودآموز یاد گرفت. بعد از ارزیابی وزارت اطلاعات و فرهنگ در سال ۱۳۶۴ کارش را رسماً شروع کرد. او اولین آهنگش (قره‌قاشی صدف دندو کجایی) را در سال ۱۳۶۸ به ثبت رسانید و از رادیوتلوویزیون ملی منتشر شد. وی از سال‌های ۱۳۷۲ - ۱۳۸۰ به خاطر جنگ‌های داخلی به کشور ایران مهاجر شد و با روی کار آمدن حکومت جدید، به کشور برگشت و در وزارت داخله مشغول کار شد. او تا اکنون مسئولیت رهبری و آمریت «انسامل» را در این وزارت به عهده دارد.

همایون لعلی تا کنون در جشنواره‌ها و فستیوال‌های مختلف داخلی و خارجی شرکت کرده است و جایزه‌های زیادی نقدی، تقدیرنامه‌ها و تحسین‌نامه‌های مختلف را از آن خود کرده است. او صدای شیرین دارد و ده‌ها آهنگ حماسی و میهنی به ثبت رسانده است.

نمایه کوتاه

اشاره

با تمام تلاشی که در قسمت تهیه نمایه تفصیلی دمبوره‌نوازان و آوازخوانان هزاره صورت گرفت، بازهم راجع به زندگی، کارها و کارنامه‌های تعداد زیادی از آنها معلومات کامل به دست نیامد؛ لذا به خاطر این‌که در برابر آن‌ها ادای دینی صورت گرفته باشد، سعی شد که نمایه کوتاه تهیه شود تا نسل آینده دست‌کم از نام هنرمندان دیروز و امروز آگاهی داشته باشند. لیستی که در پی می‌آید از صفحه «نغمه و نوای هزارستان» و روایان مختلف تهیه شد.

- سید احمد «ماکوله» السوالی لولنج «ترکمن»، پروان، شاعر، کمپوزر و دمبوره‌نواز.
- سید قاسم قاسمی از السوالی مرکز بهسود، میدان، شاعر، کمپوزر، دمبوره‌نواز.
- شاداب؛ از السوالی لولنج «سرخ»، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- صادق شهرستانی؛ السوالی شهرستان، دایکندی، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- عبدالاحمد؛ از السوالی دندغوری، بغلان، شاعر، کمپوزر، خواننده و غیچک‌نواز.
- عبدالاحمد؛ السوالی دندغوری، سمنگان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- عبدالرحیم چاه‌آبی؛ السوالی چاه‌آب، بدخشان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- علی حیدری، السوالی اشترلی، دایکندی، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- علی مراد «کیانی» از السوالی دندغوری، بغلان، شاعر، کمپوزر، خواننده و غیچک‌نواز.
- غلام‌سخنی؛ از السوالی سیغان، بامیان، شاعر، کمپوزر، خواننده و غیچک‌نواز.
- فرامرز کجکی؛ از السوالی شیخ‌علی، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و غیچک‌نواز.
- فرامرز؛ از السوالی لولنج «ترکمن»، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و غیچک‌نواز.
- قدیر کریمی؛ از السوالی حصه اول بهسود، میدان، شاعر، کمپوزر، دمبوره و غیچک‌نواز.
- قربان؛ السوالی دره‌صوف، سمنگان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- محمدعلی «مادلی بی‌دندان»؛ السوالی بندر، دایکندی، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- نوروز؛ «کیانی» از السوالی دندغوری، بغلان، شاعر، کمپوزر، خواننده و غیچک‌نواز.
- غلام‌سخنی بامیانی، یکی از هنرمندان پرتلف‌دار در مرکز بامیان بود و سبک‌هایی مرکز بامیان را می‌خواند.
- سید اسحق شارستانی، خواننده و دمبوره‌نواز، السوالی شارستان ولایت دایکندی.
- صادق شارستانی، خواننده و دمبوره‌نواز، السوالی شارستان ولایت دایکندی.
- باران علی ترکمنی، خواننده و دمبوره‌نواز، دره ترکمن ولایت پروان.
- احمدعلی، خواننده و دمبوره‌نواز، دره ترکمن ولایت پروان.
- شاداب، دمبوره‌نواز و خواننده، السوالی سرخ و پارسای ولایت پروان.
- علم، دمبوره‌نواز و خواننده، دره سرخ و پارسای ولایت پروان.

- احمدعلی رئیس؛ از السوالی لولنج «ترکمن»، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- آچه‌گگ؛ السوالی تاج قرغان، بلخ، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- بابہ خان؛ از السوالی شبیر «صدبرگ»، بامیان، شاعر، کمپوزر، خواننده و غیچک‌نواز.
- بابہ قیران؛ السوالی امام‌صاحب، قندوز، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- برات قاسم؛ از السوالی لولنج «ترکمن»، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- بنگیچه؛ السوالی خلم، بلخ، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- بومان‌علی؛ السوالی شهرستان، دایکندی، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- بهرام‌علی بارام؛ از السوالی لولنج «ترکمن»، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- جمعه‌گل بدخشی؛ مرکز بدخشان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- جهانگیر «شیخ‌علی»؛ از السوالی شیخ‌علی، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- حاج ابراهیم؛ از السوالی لولنج «سرخ»، پروان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- ذر محمد کیشمی؛ السوالی کیشم، بدخشان، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.
- رضا همراز؛ السوالی جاغوری، غزنی، شاعر، کمپوزر، خواننده و دمبوره‌نواز.